

1. Innehåll

1 Slutsatser och bedömningar från genomförandet av föregående strategi	4
1.1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning av den nya strategin	5
2 Översikt av strategisammanhanget	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	6
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	8
3 Slutsatser från operationalisering	10
3.1 Förändringsteori	10
3.2 Genomförande	10
Tabell 3A. Utbetalade medel och antal insatser per stödområde 2021	10
Tabell 3B. Utbetalade medel och antal insatser per globalt mål (Agenda 2030) 2021.	11
Tabell 3C. Sannolikheten att insatserna når sina mål	11
3.3 Uppföljning	13
4 Resultatredovisning och implikationer	13
4.1 Resultatredovisning för den nya strategin	13
4.2 Implikationer	19

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna rapport använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Denna rapport använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

Trafikljusbedömningar

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och relevansen av verksamheten. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens relevans

Grön: Portföljen är relevant	Gul: Portföljen är delvis relevant	Röd: Portföljen är inte relevant
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller uppnår inte resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter bidrar eller förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

1 Slutsatser och bedömningar från genomförandet av föregående strategi

I en bräcklig stat med akuta humanitära behov som DRK måste utvecklingssamarbetet planeras och genomföras med perspektivet att bygga resiliens, vilket är i linje med ambassadens flerdimensionella fattigdomsanalys (MDPA). Under föregående strategiperiod drev ambassaden på inom givarsamfundet i landet för genomförande av OECD/DAC-rekommendationen³ om bättre samverkan mellan humanitära insatser, utvecklingsinsatser och fredsbyggande (nexus) för att skapa långsiktiga lösningar för flickor, pojkar, kvinnor och män samt för samhällen i sin helhet. Det svenska utvecklingssamarbetet i DRK har, och kommer fortsatt att anpassas för, att reducera humanitära behov och bidra till fred.

Det svenska biståndet i DRK har bidragit till viktiga resultat på projekt- och programnivå, trots risker och utmaningar. Det bristande nationella ägarskapet, brist på kapacitet hos statliga institutioner, bristande samhällsstyrning och finansiell offentlig styrning liksom den i hela samhället utbredda korruptionen gör det svårt att samarbeta med kongolesiska myndigheter. Utvecklingsresultat uppnås därför för närvarande främst genom samarbete med multilaterala aktörer, internationella organisationer och kongolesiska civilsamhällesorganisationer som i sin tur kan bidra till stärkt kapacitet hos de offentliga institutionerna. Samtidigt behöver utvecklingssamarbetet bidra till ett ökat ansvarstagande, stärkt ägarskap och stärkt kapacitet hos statliga institutioner. Under slutet av förra strategiperioden ökade Sida stödet till det kongolesiska civila samhället för att stärka ägarskapet hos lokala aktörer. Efter maktskiftet 2019 inleddes också en ökad dialog och ett närmare samarbete med kongolesiska myndigheter på central och provinsnivå även om medel ännu inte kanaliseras direkt genom det kongolesiska offentliga systemet.

I DRK är riskerna kopplade till den utbredda korruptionen och sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier (SEAH) betydande och det är viktigt att partners har kapacitet att hantera dessa risker och upprätthålla system för att hantera eventuella fall. Sida har utifrån erfarenheterna under föregående strategiperiod stärkt sitt fokus ytterligare under 2021 på uppföljning av partners kapacitet att förebygga och hantera risker och eventuella fall, bland annat genom än tydligare interna rutiner och interna handlingsplaner rörande korruption och SEAH som vägleder arbetet.

I övergången från den förra till den nuvarande strategin är det viktigt att notera följande:

- Stödområde 4 är ett nytt område jämfört med föregående strategiperiod och är fortsatt under uppbyggnad i portföljen.
- Det tidigare stödområdet med fokus på produktiv sysselsättning visade goda resultat med tydliga kopplingar till fredbyggande och stabilitet. Insatser som helt eller delvis fokuserar på produktiv sysselsättning för kvinnor och unga samt återintegrering av personer med koppling till väpnade grupper har därför inkluderats i den nya strategin inom området om fredliga och inkluderande samhällen.

³ OECD (2019). *DAC Recommendation on the Humanitarian-Development-Peace Nexus*.
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5019>.

- Insatsportföljen inom stödområdet för jämlik hälsa återspeglar Sidas ansträngningar att rikta in sig på de fattigaste och mest marginaliserade människorna samtidigt som arbetet kan bidra till ökad effektivitet på hälsoområdet och hantering av hinder som identifierats på politisk nivå. I den nya strategin 2021 tillfördes nutrition som ett strategimål för att tydligare bemöta en av grundorsakerna till de höga nivåerna av undernäring i landet.
- Arbetet med den nya strategin och 2021 års studie av miljö- och klimatintegrering visade på utrymme för förbättringar i hela portföljen och därför kommer detta att ges ett särskilt fokus under den fortsatta strategiperioden. Målet är att integrera perspektiven miljö, klimat, hållbar användning av naturresurser och biologisk mångfald under hela strategiperioden.

Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning av den nya strategin

Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet	Utveckling	Relevans
Stärkt respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, inklusive minskad korruption		
Ökad jämställdhet, inklusive minskat könsrelaterat våld		
Jämlik hälsa		
Ökad och mer jämlik tillgång till hälso- och sjukvård samt nutrition, med fokus på kvinnor, ungdomar och barn		
Ökad tillgång till och respekt för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)		
Fredliga och inkluderande samhällen		
Inkluderande processer för att förebygga, hantera och lösa konflikter på fredlig väg, inklusive stärkt motståndskraft inför kriser		
Miljö, klimat och hållbart nyttjande av naturresurser		
Begränsad klimatpåverkan och ökad motståndskraft mot klimatförändringar		
Hållbar förvaltning och hållbart nyttjande av naturresurser, inklusive biologisk mångfald		
Ett hållbart och motståndskraftigt lantbruk med fokus på förbättrad livsmedelstrygghet och försörjning		

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
MSEK 3 300 000 000

Utbetalat belopp hittills:
MSEK 577 270 160

Antal insatser 2021
47

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

DRK har fortsatt att präglas av det omfattande dödliga våldet och väpnade grupperns övergrepp mot mänskliga rättigheter i framförallt provinserna Ituri, Nordkivu och Sydkivu i östra DRK. Den i Ituri och Nordkivu aktiva väpnade gruppen ADF dödade 1 200 civila under 2021 och bidrog till ett stort antal nya internflyktingar⁴. Den humanitära situationen fortsätter också att vara akut på grund av bristande säkerhet och kronisk underutveckling. Enligt den senaste humanitära responsplanen (HRP) för DRK lever ungefär 27 miljoner människor i akut matosäkerhet⁵.

Covid-19-responsen har fortsatt och en vaccinationskampanj pågår men DRK är ett av de länder i Afrika som har lägst andel vaccinerade människor, under en halv procent. Antalet bekräftade sjukdomsfall och dödsfall är relativt lågt och mörkertalet förmodas vara stort. Samtidigt har pandemin inte haft de stora effekter på samhället vad gäller till exempel sjukvården, ekonomin, säkerheten och social oro som inledningsvis befarades och intrycket är att myndigheter och allmänheten ofta ser andra kriser och hot i samhället som mer akuta.

En ny regering tillträdde i april 2021 med en ny regeringskoalition (*Union sacrée de la nation*) formad av presidenten Tshisekedi och utan tidigare presidenten Kabilas partiallians FCC som regeringspartner. Tshisekedi stärkte därmed sin position. Regeringen har reformambitioner och vissa framsteg har skett inom till exempel offentlig finansiell styrning, vilket också har lett till utbetalning av stöd från IMF inom ramen för en sk *Extended Credit Facility*. När det gäller annat reformarbete såsom sociala reformer, investeringar och kampen mot korruption så har resultaten så här långt varit svagare. Inte heller har Tshisekedi och regeringen ännu kunnat leverera på ett av sina viktigaste löften att återställa säkerheten i östra DRK.

Ett militärt undantagstillstånd gäller sedan maj 2021 i provinserna Ituri och Nordkivu och infördes för att intensifiera kampen mot väpnade grupper och återställa säkerheten i dessa provinser. Inledningsvis var stödet överlag tämligen starkt. Allteftersom har dock kritiken ökat från främst civilsamhällesorganisationer och politiskt förtroendevalda för provinserna och stödet från befolkningen i provinserna minskat med hänsyn till att våldet inte minskat, säkerheten inte ökat, människorättskränkningar tilltagit och skyddsbehoven ökat. Situationen har snarare trappats upp med en regionalisering av konflikten och intervention av ugandiska trupper i DRK i gemensamma operationer med kongolesiska armén (FARDC). Förutom undantagstillståndet i dessa två provinser har regeringen beslutat om ett nytt program för demobilisering, avvapning och återintegrering (P-DDRCS). Strategin för och genomförandet av programmet är ännu i sin linda och internationell finansiering för programmet är ännu osäker, framförallt på grund av oklarheter vad gäller styrning och ledarskap samt decentralisering och lokal anpassning av programmet.

Den demokratiska utvecklingen i DRK präglas för närvarande till stor del av de president- och parlamentsval som planeras till slutet av 2023. Längre pågick diskussioner kring valkommissionens (CENI) sammansättning innan slutligen en ny ordförande och övriga medlemmar förutom från

⁴ Voanews (2022). *Killings by Islamist Militia in the DRC Rose Almost 50% in 2021, UN Says*. <https://www.voanews.com/a/killings-by-islamist-militia-in-congo-rose-almost-50-in-2021-un-says/6417221.html>

⁵ OCHA (2022). *République Démocratique du Congo Plan de Réponse Humanitaire 2022*. <https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/r-publique-d-mocratique-du-congo-plan-de-r-ponse-humanitaire-2022>

oppositionen kunde utses i oktober 2021. Efter ytterligare dialog utsågs även oppositionens tre medlemmar i början av januari 2022. En rad utmaningar finns rörande valprocessen vad gäller tidsaspekter, organisation, säkerhet, logistik, utrustning, kapacitet m.m. En avgörande faktor blir presidenten Tshisekedis och regeringens vilja och kapacitet att hålla fria, öppna och rättvisa val med en stark demokratisk delaktighet där utrymme ges för civilsamhället och oberoende media att verka fritt från våld och påtryckningar.

Mandatet för FN:s fredsbevarande mission MONUSCO förnyades i december 2021 och innebar bland annat att missionen, FN och DRK:s regering gavs mandat att fortsätta planera för en gradvis utfasning av missionen. Under 2021 lämnade missionen Kasaiprovinserna och 2022 lämnar missionen Tanganyika. Detta medför ett ökat behov av utvecklingsinsatser i dessa delar av landet och av ett tydligt samordnat stöd för att andra internationella aktörer och offentliga kongolesiska institutioner fyller det tomrum som missionen lämnar efter sig. Det internationella samfundet arbetar fortsatt för att stärka, öka och samordna det humanitära biståndet, utvecklingssamarbetet och fredsbyggandet (trippelnexus) i de aktuella provinserna. FN, bilaterala givare och internationella organisationer har utarbetat gemensamma planer för provinserna med Sverige som en central aktör i egenskap av ordförande i den givarsamordningsgruppen för nexusfrågor.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Totalt bistånd till DRK är 3,0 miljarder USD vilket motsvarar 6,2 % av BNI (2019, enligt Världsbanken).	Strategins andel av det totala biståndet utgör ca 1,5 %.
En givargemensam strategi saknas men en FN-gemensam strategi, UN Sustainable Development Cooperation Framework (UNSDCF) finns sedan 30 december 2019 och är signerad av DRK.	Gemensamma EU-strategin gäller 2022-2029 Status på EU-gemensamprogrammering: Inte särskilt omfattande men två aktiva TEI finns.
De fem största givarländerna (2020, enligt IATI) är USA, Storbritannien, Tyskland, Belgien och Sverige	Sverige är den 5:e största givaren. Av EU:s medlemsstater är Sverige den 3:e största givaren.
Det finns ingen EU-delegering till Sida avseende DRK och sker inte heller någon delegering till EU.	

Med ett växande utvecklingssamarbete, ett betydande humanitärt bistånd och hög kvalitet på svenskstödda insatser är Sverige en viktig givare i DRK och en stark röst i flera frågor. Detta är tydligast rörande mänskliga rättigheter, jämställdhet, humanitära frågor och trippelnexus. Sverige är bland annat ordförande i givargruppen för nexusfrågor, givargruppen för civilsamhällesstöd samt medordförande i givargruppen för samordning av humanitära frågor. Sverige är även bland de fem största humanitära givarna och den tredje största bilaterala givaren (efter USA och Tyskland) till den humanitära responsplanen för DRK.

Under 2021 gjorde nexusarbetet ytterligare framsteg i DRK bland annat genom att ha ett geografiskt fokus på Kasaiprovinserna och Tanganyika med en förstärkt samordning inom givarkretsen på provinsnivå. Som del i arbetet har ambassaden deltagit i flera givargemensamma besök i

provinserna, inklusive på ambassadörsnivå, representanter för FN:s humanitära samordnare/FN:s landsamordnare/biträdande chef för MONUSCO och de största FN-organen.

Givarsamordningen har en fungerande formell struktur samtidigt som dialogen och samordningen med DRK:s regering kan förbättras ytterligare, möjligen i vissa fall beroende på bristande intresse men kanske framförallt bristande kapacitet från DRK:s sida. Dialogen och samarbetet förbättrades något under 2020 under ledning av planeringsministeriet men regeringsombildningen under 2021 bidrog av framförallt praktiska skäl till att dialogen och samarbetet fördröjdes under 2021 och samordningen sker för närvarande till största del endast mellan givarna. MONUSCO:s neddragning och övergång har skapat en ny vilja för samordning i det internationella samfundet. EU-delegationen involverar medlemsstaterna kontinuerligt i dialogen om EU:s nya sjuåriga program för EU:s utvecklingssamarbete i DRK och Sverige deltar aktivt i de två *Team Europe Initiatives (TEI)*-initiativen "*Alliance Verte*" med fokus på miljö, klimat, naturresurser och biologisk mångfald och "*Paix et Sécurité*", med fokus på fred, säkerhet och stabilitet inklusive god samhällsstyrning.

Sverige deltar även aktivt i givarsamordning inom ett flertal grupper. Under 2020-2021 var Sverige samordnare rörande jämställdhetsfrågor som medordförande på ambassadörsnivå tillsammans för representanten för UN Women i den strategiska samordningsgruppen *One + One Gender Team* mellan givare och FN-systemet och ordförande i givarsamordningsgruppen för jämställdhet. Sverige deltar även aktivt i givarsamordningsgruppen för fred och säkerhet där bland annat det senaste DDR-initiativet med fokus på operativ och provinsie/lokal nivå hanteras. Sverige deltar även som representant för givarna i styrkommitteen för PSEA-nätverket för mer samordnat förebyggande och hantering av risker kopplade till SEAH inom den humanitära responsen i DRK.

Den svenska ambassaden har en aktiv roll i att stärka uppföljningen av hur genomförande organisationer arbetar med att förebygga och hantera SEAH. Frågan aktualiserades under ebolareponsen 2020 och har varit fortsatt aktuell under 2021. Det svenska stödet är främst inriktat mot de humanitära aktörerna. Sverige har förutom en intern arbetsplan bidragit till en gemensam färdplan för de humanitära givarnas uppföljning och även tillskjutit medel till UNFPA för fyra rådgivare i olika delar av landet som ett metodstöd.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Det finns synergier med den bilaterala strategin för Rwanda genom ett projekt med *International Alert* som syftar till att underlätta gränsöverskridande handel och att stärka utvecklingseffekterna av handeln mellan DRK, Rwanda och Burundi. Ambassaderna i Kinshasa och Kigali liksom Schweiz kontor för regionalt utvecklingssamarbete i Kigali har etablerat en samfinansiering och samarbete runt projektet. Det finns även synergier via organisationen *Interpeace* som fram till 2020 fick bilateral finansiering inom Rwanda-strategin och fortsätter att få global finansiering för sitt regionala dialogarbete för fred i Stora sjöregionen. *Interpeace* får nu projektstöd inom den bilaterala DRK-strategin för fredsdialog på provinssnivå som ett komplement till det globala stödet.

Sida fortsätter att arbeta enligt OECD:s/DAC:s rekommendationer rörande nexus.⁶ Här finns synergier till det svenska globala bidraget via FN:s *Peacebuilding Fund (PBF)* som finansierar utvecklingsprojekt

⁶ OECD (2019). *DAC Recommendation on the Humanitarian-Development-Peace Nexus*.
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5019>

i direkt anslutning till att FN-missionen MONUSCO drar sig ur postkonfliktområdet i Kasaïprovinserna. Med den globala fredsstrategin finns också synergier genom stödet till *Norwegian Refugee Council (NCR)* för humanitär medling som har fått en fortsättning i den bilaterala strategin.

Vissa svenska civilsamhällesorganisationer arbetar i DRK med finansiering via CSO-strategin och den bilaterala strategin för en aktiv dialog med dessa och försöker så långt möjligt möjliggöra synergier och informationsutbyte när tillfälle ges. Exempel på sådana organisationer är *Kvinna till Kvinna*, *PMU Interlife* och *Läkarmissionen*.

Med den humanitära strategin finns synergier genom dess fokus på snabbt agerande baserat på behov, livräddande och skydd för krisdrabbade människor och deras möjlighet att delta i beslutsfattande. Här finns starka kopplingar till biståndsstrategins fokus på fredliga och inkluderande samhällen, mänsklig säkerhet, förmåga för utsatta grupper att hantera återkommande kriser samt demokrati och deltagande. Sida arbetar aktivt med att öka samprogrammeringen på lokal nivå för de partnerorganisationer som har dubbla mandat och därmed har finansiering via fler än en strategi, exempelvis *Danish Refugee Council (DRC)*, *UNICEF*, *WFP*, *NRC* och *Action Contre la Faim (ACF)*.

Synergierna med den regionala SRHR-strategin för södra Afrika har fortsatt förstärkts under 2021 delvis genom genomförandet av *DKT Internationals* regionala "social marketing"-projekt för preventivmedel. Projektet finansieras dels från landstrategin, dels från den regionala strategin och inkluderar flera marknader varav DRK är en. Regionala SRHR-strategin finansierar även en P4-tjänst på WHO i DRK, vilket ytterligare stärker samarbetet och Sveriges roll inom SRHR i landet.

Ambassaden för en aktiv dialog med såväl Sidas miljöhubb som med kollegorna som arbetar med miljö/klimat inom den regionala strategin för Afrika. Här har till exempel samarbetet med *Central African Forest Initiative (CAFI)* varit en specifik dialogfråga. En annan synergi med den regionala strategin för Afrika är att ambassaden handlägger stöd till AU:s representation i DRK under det kongolesiska ordförandeskapet i AU. Här finns tydliga synergier mellan den regionala strategins mål, den bilaterala strategins mål och den politiska dialogen i DRK.

Under 2021 har Sida också stärkt synergierna med andra svenska aktörer verksamma i DRK. Bland exemplen finns experter från Göteborgs universitet/Sahlgrenska Academy som deltar med kvalitetssäkring i ett projekt för barnmorskeutbildning med den kongolesiska organisationen SANRU. Sida har också inlett en dialog med svenska myndigheter rörande DRK och intresset för gemensamma eller egna insatser i DRK och för att hitta kontaktytor mot kongolesiska aktörer. En annan svensk aktör som är involverad i hälsosektorn i DRK är Karolinska Institutet som samarbetar med Sidas partnerorganisation IPAS med forskning kring barnmorskans roll i personcentrerad abortvård.

Ambassaden har även utvecklat arbetet med bredare relationer, till exempel genom att skapa en svensk plattform för hållbara mineraler i DRK. Plattformen är ett nätverk för kommunikation och erfarenhetsutbyte som samlar såväl företag verksamma i DRK som företag som har kongolesiska mineraler i sina värdekedjor eller är beroende av kongolesiska mineralet för sin verksamhet. Plattformen bidrar såväl till främjandet som till utvecklingssamarbetet.

Ambassaden har ett integrerat arbetssätt med en nära dialog mellan framförallt sektionen för politik, ekonomi, främjande och kommunikation, sektionen för utvecklingssamarbete och humanitära frågor samt myndighetschefen. Detta underlättar även för att arbeta med synergier med aktörer utanför

ambassaden. En utmaning är samtidigt att ha en överblick över alla de svenska insatser och bidrag som på något sätt landar i eller involverar DRK. Det är därför fortsatt viktigt med en löpande samordning och dialog härom mellan berörda svenska aktörer med verksamhet i DRK.

3 Slutsatser från operationalisering

Operationaliseringen tog sin utgångspunkt i att den extrema fattigdomen, undermåliga infrastrukturen och kroniska underutvecklingen driver på konflikter och andra kriser vilket leder till humanitära behov som matosäkerhet, undernäring och skyddsbehov. Operationaliseringsprocessen drevs på ett integrerat sätt där ambassaden tillsammans med Sida och UD förde dialog om den nya strategin och prioriteringar för de kommande åren. Genom att i ett tidigt skede ägna mycket tid åt processen fick ambassaden en god gemensam förståelse för uppdraget, vilket sedan har underlättat i löpande dialog med kongolesiska företrädare och partner och i genomförandet av insatser inom ramen för strategin.

En röd tråd genom operationaliseringen var att koppla ihop de fyra stödområdena för att säkerställa att Sida arbetar gemensamt med de grundläggande orsakerna till konflikter, kränkningar av de mänskliga rättigheterna, våld (inklusive könsrelaterat och sexuellt våld), internflykt, osäker livsmedelsförsörjning, undernäring och utbredda epidemier. Ambassaden arbetade intensivt med att förändringsteorin skulle vara konkret, realistisk och mätbar för att kunna ligga till grund för beslut i insatser samt uppföljning och dialog med partners.

3.1 Förändringsteori

Utvecklingssamarbetet i DRK planeras och genomförs med perspektivet att bygga långsiktig resiliens hos befolkningen, vilket är i linje med den flerdimensionella fattigdomsanalysen (MDPA).

Förändringsteorin bygger på att utvecklingssamarbetet kan bidra till att stimulera en utveckling som kommer fattiga till del genom att:

- stödja insatser som omhändertar de grundläggande orsakerna till de humanitära behoven,
- rikta insatser till de geografiska områden där det råder allvarliga humanitära kriser och särskild sårbarhet, och
- integrera resiliens för att säkerställa en långsiktig effekt och bidra till fredsbyggande.

Sida har utvecklat förändringsteorier för respektive stödområde. Dessa återfinns i strategiplanen och används för att välja och utforma enskilda insatser.

3.2 Genomförande

Tabell 3A. Utbetalade medel och antal insatser per stödområde 2021.

Stödområde	Utfall mnkr	Antal insatser
COD2021c - Fredliga och inkluderande samhällen	225,3	21,0

COD2021a - Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet	161,1	23,0
COD2021b - Jämlik hälsa	145,9	13,0
COD2021d - Miljö, klimat och hållbart nyttjande av naturresurser	39,9	6,0
Ej tillgänglig	5,1	5,0

Tabell 3B. Utbetalade medel och antal insatser per globalt mål (Agenda 2030) 2021.

Mål	Utfall mnkr	Antal insatser
16 - Fredliga och inkluderande samhällen	220,9	18,0
3 - Hälsa och välbefinnande	163,1	11,0
5 – Jämställdhet	157,9	17,0
2 - Ingen hunger	125,9	5,0
8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	62,3	5,0
17 - Genomförande och globalt partnerskap	23,5	3,0
4 - God utbildning för alla	23,1	1,0
10 - Minskad ojämlikhet	8,6	2,0
7 - Hållbar energi för alla	8,0	2,0
13 - Bekämpa klimatförändringarna	5,0	1,0
11 - Hållbara städer och samhällen	1,2	1,0
99 - Ej applicerbart	0,6	4,0

Tabell 3C. Sannolikheten att insatserna når sina mål.

Sannolikhet	Utfall mnkr	Antal insatser
Troligt	337,8	21,0
Information Saknas	128,0	11,0
Mycket troligt	60,9	2,0
Ej troligt	25,0	1,0
Ej bedömningsbart	21,0	1,0

Strategins totala budget är 3,34 miljarder kronor, varav 3,3 miljarder kronor tilldelas Sida och delegeras till ambassaden i Kinshasa och resterande del till FBA. Denna finansiella ökning har lett till att portföljen har vuxit avsevärt.

Portföljen har en balans mellan FN-organ, internationella organisationer, svenska organisationer och lokala kongolesiska partner. Även om den sistnämnda gruppen är underrepresenterad som direkta avtalspartner görs löpande bedömningar för att se på vilket sätt lokala partner kan involveras i högre utsträckning. Direkt samarbete med kongolesiska myndigheter förekommer för närvarande inte men är inte uteslutet under strategiperioden beroende på förutsättningarna i enskilda fall.

Samarbetet med FBA har ytterligare stärkts under den nya strategin och strategiska möten, liksom informella avstämningar, sker regelbundet i syfte att bidra till att Sida och FBA kompletterar varandra i sina insatser inom fred och säkerhet, DDR, rättsstatens principer m.m. Sida avser fortsätta att aktivt integrera FBA:s nätverk av lokala organisationer och experter i pågående insatser.

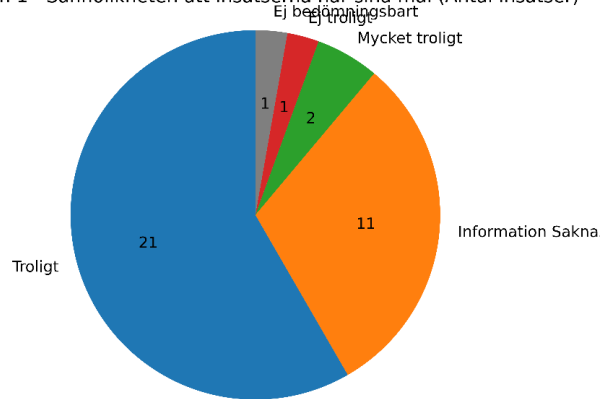
Strategigenomförandet vägleds av tre genomgående prioriteringar som utgår från strategins inriktning och bidrar till tre av Sidas övergripande verksamhetsmål:

Vi prioriterar människor i extrem fattigdom och utsatthet genom att ha ett geografiskt fokus i programplaneringen och genom att integrera resiliens i alla program. Ett konkret exempel är stöd till IOM för hållbara lösningar för internflyktingar i Tanganyika genom integrering i lokalsamhällen. UNICEF genomför samtidigt i dessa områden humanitära insatser inom barnskydd som finansieras av svenska medel. Inom utvecklingsportföljen finansierar Sida även humanitär medling för landtillträde genom NRC samt en insats kring jordbruk, matsäkerhet och fredlig samexistens genom WFP, FAO och *Search for Common Ground*.

Vi stärker vårt fokus på miljö och klimat genom att utveckla vår kompetens, programmering och samarbete med andra partners. Sida har med hjälp av miljöhelpdesken gjort en analys av miljöintegrering i hela portföljen och har nu ett underlag för hur detta arbete kan stärkas i pågående och planerade insatser. Sida har även ingått nya avtal i energisektorn, till exempel genom ett landfönster för *Beyond the Grid Fund for Africa*, och fortsätter aktivt undersöka möjligheterna till samarbete överlag inom denna sektor med möjliga parter. Vidare kommer ambassadens kommunikation och löpande dialog, även i samarbete med andra aktörer, att användas för att förbättra resultaten av Sidas programverksamhet.

Vi strävar efter att arbeta närmare kongolesiska partners och stärka den lokala kapaciteten. Under de senaste åren har antalet multilaterala partner minskats till förmån för fler internationella icke-statliga organisationer och nationella icke-statliga organisationer för att bättre stödja den lokala kapaciteten. Sida fortsätter till exempel sitt samarbete med den lokala organisationen Sanru inom

Diagram 1 - Sannolikheten att insatserna når sina mål (Antal insatser)

hälsosektorn och avser att ge direkt stöd till det kongolesiska civilsamhället via ett konsortium för demokratiskt deltagande och mänskliga rättigheter.

3.3 Uppföljning

Den ekonomiska uppföljningen och planeringen följs upp i löpande avstämningar i möten med sektionen för utvecklingssamarbete och humanitära frågor och myndighetschefen tillsammans med kvalitetssäkringar av bidragshantering. Integreringen av perspektiven övervakas i samma processer genom att använda policymarkörer.

De höga riskerna för korruption och SEAH i DRK betyder att partners kapacitet att hantera dessa risker och upprätthålla system för att hantera fall är avgörande. Sidas erfarenhet är att risken för korruption ökar med partner som har en svag närvaro ute i landet och som vidarebefordrar medel till genomförandepartner. En indikation kan vara sen eller otillräcklig rapportering. Ambassen har utvecklat en rutin för uppföljning av korruptionsärenden och SEAH och samtliga avtal som tecknas av Sida i DRK innehåller numera en klausul om SEAH. Genom den humanitära samordningen följer Sverige också dessa frågor noggrant som företrädare för givarna i styrkommittén för PSEA under ledning av FN:s humanitära samordnare.

På grundval av dessa erfarenheter kommer Sida fortsatt att:

- Genomföra särskilda möten med alla nya avtalspartner för att gå igenom avtalsvillkoren och dela erfarenheter av korruptionsbekämpning och förebyggande av SEAH,
- Genomföra stickprovskontroller av projekt,
- Regelbundet ta upp vikten av öppenhet, god ekonomisk styrning, bekämpning av korruption och förebyggande av SEAH i dialogen med partner,
- Bidra till lärande genom att samordna arbetet och dela exempel från DRK med andra ambassader och Utrikesdepartementet.
- Samverka med andra givare i DRK genom ett informellt kontrollernätverk.

Sidas ambition är att fortsatt dela med sig av arbetet i DRK kopplat till strategigenomförande och uppföljning, för att bidra till internt lärande såväl som bredare erfarenhetsutbyte genom olika externa samverkansforum som givarsamordning, utbildning arrangerade av partners inom prioriterade områden (exempelvis nexus), tematiska och funktionella nätverk etc.

4 Resultatredovisning och implikationer

4.1 Resultatredovisning för den nya strategin

4.1.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

Strategimål 1.1: Stärkt respekt för mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet

Utvecklingstrend

Situationen rörande mänskliga rättigheter är allvarlig och kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i DRK dokumenterade 6 989 kränkningar av mänskliga rättigheter under 2021, varav 1 200 mord i de värst drabbade provinserna Nordkivu och Ituri. Tillståndet i de konfliktdrabbade provinserna har inte ändrats men det har skett en marginell minskning av brotten mot mänskliga rättigheter jämfört med förra året (12 procent). Sammanlagt uppgick antalet kränkningar utförda av väpnade grupper till 56 procent medan statliga aktörer (framförallt polis och militär) var ansvariga för 44 procent av kränkningarna. De flesta kränkningarna sker genom godtyckliga gripanden och frihetsberövanden. Konfliktrelaterat sexuellt könsbaserat våld visar inga tydliga tecken på att minska (548 kvinnor och 8 män under 2021, 680 totalt under 2020) och inte heller allvarliga kränkningar av barns rättigheter (3 325 fall 2021).^[1]

President Tshisekedi har lovat reformer och hårda tag mot korruption men har ärvt en statsapparat som är förknippad med våld, korruption och straffrihet och de konkreta förändringarna är hittills små. Vissa framsteg har gjorts i kampen mot straffrihet då det finns exempel på kapacitet att agera och driva rättsprocesser i domstol. Exempelvis dömdes i juni 2020 en högt uppsatt politiker till 20 års fängelse för korruption (domen är överklagad och har inte vunnit laga kraft). Under 2020 har enligt uppgift från UNJHRO 118 soldater, 60 poliser och 102 personer tillhörande väpnade grupper dömts för brott mot mänskliga rättigheter.^[2]

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant och svarar mot målet. På grund av bristen på reformer i rättssektorn, bristen på öppna och demokratiska institutioner och de allvarliga kränkningarna av mänskliga rättigheter har inriktningen på portföljen till stor del varit opinionsbildning, att stärka informationsinsamlingen och analysen om situationen rörande mänskliga rättigheter samt att stärka kapaciteten hos civilsamhällets aktörer.

Stödet till UNDP:s och UNJHRO:s respektive landprogram har bidragit till att stärka reformeringen av rättssektorn och decentraliseringsprocessen samtidigt som det bidragit till en fortsatt övervakning och dokumentation av situationen för mänskliga rättigheter i DRK. De båda FN-organen är också centrala aktörer för övertagandet av MONUSCO:s åtaganden när missionen nu successivt fasar ut sin närvaro i landet. Partner som UNJHRO och TRIAL international spelar en viktig roll i att ge tekniskt stöd till militära och civila myndigheters utredningar och kunskap i lagföring av krigsförbrytelser. I UNJHRO:s uppdrag ingår vidare finansiering för en *Senior Women Protection Advisor (SWPA)* som också bidrar till målet 1.2 nedan.

Sida ger därtill stöd för att stärka politisk debatt och fri media, bland annat genom *Congo Research Group* som granskar regeringens reformarbete och söker bidra till att stärka ansvarstagandet inom politiken och den demokratiska debatten. *Internews Europe* får stöd för att driva lokalradio och sätta upp offentliga teaterföreställningar om dagsaktuella politiska frågor och som bidrar till allmänbildning i värdegrundsfrågor. Denna insats är särskilt viktig då tillgången till papperstidningar och oberoende media är begränsad.

^[1] UNJHRO/MONUSCO/OHCHR (2021). *Analysis of the human rights situation*.
file:///C:/Users/SHL0220A/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/Content.Outlook/OE3JSLAC/UNJHRO%20-%20Analysis%20of%20the%20human%20rights%20situation%20in%20the%20DRC%20-%202021.pdf

^[2] Human Rights Watch (2021). *WORLD REPORT 2021*. <https://www.hrw.org/world-report/2021>

Under 2021 påbörjade *Olof Palmes Internationella Center* en insats för att stärka kapaciteten hos arbetstagarorganisationer, medborgarrättsrörelser och kvinnoorganisationer. Insatsen syftar till att både stärka rörelsernas egen kapacitet och stärka kvinnors deltagande och beslutsfattande roll inom arbetstagarorganisationer, vilket även bidrar till mål 1.2. Sida har som ambition att alltmer involvera och stärka lokala civilsamhällsaktörer. Under 2021 har därför en beredning påbörjats för att ge stöd till ett konsortium med flera civilsamhällsorganisationer. I samma anda har Sida nyligen även skrivit under ett avtal med LSU för att bidra till att unga i DRK i större utsträckning får möjlighet att delta i beslutsfattande processer.

Strategimål 1.2: Ökad jämställdhet, inklusive minskat könsrelaterat våld

Utvecklingstrend

Enligt FN:s index över bristande jämställdhet hamnar DRK på 150:e plats av 162 länder vilket speglar att landet har utbredd ojämställdhet. Våld mot kvinnor i hemmet och sexuellt våld inom ramen för de pågående konflikterna i DRK är fortsatt mycket omfattande. Data från 2018 visar att 35,6 procent av DRK:s kvinnor i åldern 15-49 år har uppgett att de blivit utsatta för fysiskt och/eller sexuellt våld av sin partner under det senaste året. En förklaring till det omfattande våldet är de pågående konflikterna och en annan ojämställda könsnormer och värderingar som hindrar kvinnor att delta på samma villkor som män inom en rad områden.

Regeringen som tillträdde i april 2021 har 15 kvinnliga ministrar, varav flera på nyckelpositioner. Det innebär en andel kvinnliga ministrar runt 27 procent, vilket är högre än den tidigare regeringen (17 procent).

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant. Sida ger ökat stöd till UN Women som är den viktigaste samarbetspartnern för jämställdhetsministeriet och genomförandet av regeringens handlingsplaner för jämställdhet och kvinnor, fred och säkerhet. Sida ger också ett omfattande stöd till kongolesiska civilsamhällsorganisationer via bland annat Diakonia och Olof Palme Center, som prioriterar kvinnors deltagande till en betydande del. Sida ger också stöd till insatser kring kvinnors och ungas deltagande i beslutsprocesser rörande konfliktlösning och fredsbyggande. Flera partners som agerar inom rättssektorn arbetar även aktivt med överlevande för konfliktbaserat sexuellt våld. Fokus är både på stöd till brottsoffer och till att höja kvaliteten i brottsutredningar av sexuellt våld.

4.1.2 Stödområde 2: Jämlik hälsa

Strategimål 2.1: Ökad och mer jämlik tillgång till hälso- och sjukvård samt nutrition, med fokus på kvinnor, ungdomar och barn

Utvecklingstrend

Sett över en längre tid har hälsosituationen i DRK förbättrats, till exempel minskade barnadödligheten (under 5 år) från 116 till 91 per 1 000 födda mellan 2010 och 2017⁷ och man beräknar att mödradödligheten minskat från 914 (2005) till 473 (2017) per 100 000 födselar⁸. De senaste åren har dock inneburit försämrade tillgång till hälso- och sjukvård och mer osäkerhet i hälsosystemet till stor del på grund av parallella epidemier så som ebola, mässling och covid-19. Matosäkerheten försätter också att ligga på mycket allvarliga nivåer, där man räknar med att 42,7 procent av barn har hämmad tillväxt⁹ och ungefär 27 miljoner människor är i akut matosäkerhet och i behov av katastrofhjälp.¹⁰

I början av 2020 presenterade DRK och WHO presidenten Tshisekedis ambitiösa plan för allmän sjukvård i DRK men trots en etablerad arbetsgrupp för *”Universal Health Care”* (UHC) i DRK har inte mycket mer hänt sedan planen presenterades.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant och fortsätter att bidra till målet. Det tematiska stödet till UNICEF för förbättrad barnhälsa och landsprogramstödet till UNFPA för förbättrad mödrhälsa stödjer det offentliga hälsosystemet genom deras nära samarbete med hälsoministeriet. Under 2021, beslutade Sida att öka budgeten för både UNICEF och UNFPA med 5 miljoner SEK vardera för att öka organisationernas handlingskraft i områden relaterade till rutinmässiga vaccinationer, informationskampanjer samt förbättrad tillgång till barn och mödravård runt i flertalet av landets provinser. Ett annat exempel är stödet till SANRU som arbetar med att utbilda barnmorskor och stärka mödravårdsovervakningen i ett urval provinser. I slutet av 2021 ingick Sida i ett nytt avtal med *The Power of Nutrition* för ett multisektoriellt nutritionsprogram i tre provinser som har bland de högsta siffrorna av undernäring.

Strategimål 2.2: Ökad tillgång till och respekt för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)

Utvecklingstrend

SRHR-situationen i DRK är fortsatt oroande och visar enorma behov. Det finns indikationer på att pandemin både har minskat tillgången till preventivmedel och fört med sig en ökning av oönskade graviditeter och könsbaserad våld samt en ökad socio-ekonomisk sårbarhet framför allt för kvinnor. Under 2020 och 2021 rapporterade flera aktörer inom SRHR att de fick avsluta delar av sin verksamhet efter att bidrag från viktiga aktörer avstannat, delvis på grund av covid-19. Vissa framsteg har dock gjorts över tid. Till exempel har publiceringen av Maputo-protokollet gjort abort lagligt på fyra grunder och tillgången till moderna preventivmedel ökade från 8 till 18 procent mellan

⁷ WHO/UNICEF/UNFPA/World Bank/UNDP (2018). *Levels and trends in child mortality* United Nations Inter-Agency Group for Child Mortality Estimation (UN IGME), Report 2021. <https://data.unicef.org/resources/levels-and-trends-in-child-mortality/>.

⁸ WHO/UNICEF/UNFPA/World Bank/the United Nations Population Division (2019). *Trends in Maternal Mortality: 2000 to 2017*. <https://www.unfpa.org/featured-publication/trends-maternal-mortality-2000-2017>.

⁹ UNICEF/DRC Ministry of Plan (2017-2018) MICS survey 2017-2018. <https://mics.unicef.org/surveys>.

¹⁰ IPC (2021). *Democratic Republic of Congo: Acute Food Insecurity and Acute Malnutrition Situation September 2021 - August 2022*. <https://www.ipcinfo.org/ipc-country-analysis/details-map/en/c/1155280/?iso3=COD>.

2014 och 2018 även om stora skillnader finns mellan rika och fattiga, och mellan storstäder och landsbygden¹¹.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant och bidrar till målet. Flertal insatser har bedömts vara fortsatt relevanta under den nya strategin. Bland dessa finns programstöd till UNFPA, där Sida under 2021 gick in med ytterligare medel för att stärka UNFPA:s arbetet med att stärka system och kapacitet för att förebygga och hantera SEAH inom det humanitära biståndet. Trots att rätten till abort blivit lagstadgad genom Maputo-protokollet är det få aktörer inom hälsosektorn och rättsväsendet som känner till detta. Genom Ipas drivs ett aktivt arbete med att öka medevenheten och kunskapen av Maputo-protokollet i olika provinser för att påskynda genomförande av Maputo-protokollet. Under 2021 utvidgade Sida även sitt stöd till DKT DRK för att öka tillgången till SRHR-tjänster i DRK:s östra provinser.

4.1.3 Stödområde 3: Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 3.1: Inkluderande processer för att förebygga, hantera och lösa konflikter på fredlig väg, inklusive stärkt motståndskraft inför kriser

Utvecklingstrend

Motivering: Den övergripande säkerhetssituationen 2021 har kännetecknats av en fortsatt hög våldsnivå och ett stort antal civila dödsoffer trots presidenten Tshisekedis och hans regerings ambitioner att avsluta våldscykeln i landet. Provinserna Ituri, Nordkivu och Sydkivu är de mest drabbade. Det militära undantagstillståndet i Ituri och Nordkivu har ännu inte medfört några påtagliga resultat i form av ökad trygghet för befolkningen. De gemensamma ugandisk-kongolesiska militära operationerna i östra DRK som inleddes i november 2021 är en ytterligare osäkerhetsfaktor som talar för en tämligen militariserad ansats från regeringen. En presidentorder om ett program för avväpning, demobilisering och återintegrering med fokus på social sammanhållning och lokalsamhällen (P-DDRCS) har beslutats och en nationell koordinator har utsetts. Sammantaget kan konstateras att politisk vilja verkar finnas och att vissa processer etableras men hittills utan resultat.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant och levererar mot målet. Ambassaden är aktiv i dialogen för att utforma stödet på bästa sätt i ett föränderligt sammanhang och stödet till fred och stabilisering, inklusive PDDRCS-processen, analyseras och förfinas ständigt för att maximera resultat. Ett antal nya insatser med fokus på resiliens i områden som har drabbats av våldsutbrott har beslutats under året, exempelvis samarbetet med *Women of Africa* som riktas sig till befolkningen i svåråtkomliga områden i Nord- och Sydkivu där få icke-humanitära aktörer är aktiva. Två nya insatser med fokus på fredsbyggande och dialog har också beslutats. Den första är *Interpeace* som arbetar i Kasai och Mai-Ndombe (Yumbi), och den andra är *Life and Peace Institute*, som arbetar i de östra provinserna. Insatserna kompletterar varandra geografiskt och kan stärka varandras genomförande genom kunskapsutbyte och dialog.

¹¹ UNICEF/DRC Ministry of Plan (2017-2018) *MICS survey 2017-2018*. <https://mics.unicef.org/surveys>.

Sida har beslutat att förlänga bidraget till den internationella strategin för stöd till säkerhet och stabilisering (IAS) och insatser för att förbättra praxis och politik för fredsbyggande och konfliktomvandling i östra DRK för perioden 2020-2022. Detta stöd kanaliseras främst genom den gemensamma givarfonden för koherens av stabiliseringsprogrammet (*Stabilization Coherence Fund*) som förvaltas av stabiliseringsenheten vid MONUSCO. Viktig verksamhet för demokratisk dialog stöds också genom *Initiative pour un Leadership Cohesif* (ILC) och deras arbete för att underlätta dialogprocesser, med deltagande av samhällsledare med koppling till väpnade grupper. Partnern CAFOD arbetar genom UJCC med resolutionerna 2250 och 1325 för ökat deltagande av kvinnor och ungdomar i fredsprocesser.

Programstödet till multilaterala partner är fortsatt viktigt för Sveriges normativa dialog och engagemang med beslutsfattare i den nationella regeringen och lokala myndigheter. Inom detta stödområde omfattar sådana multilaterala partnerskap Unicef och UNDP. Under 2021 har dialog- och samordningsarbetet med Folke Bernadotteakademin intensifierats för att stärka synergier mellan svenskfinansierade satsningar inom detta stödområde, bygga på ömsesidig kompetens och undvika dubbelarbete.

4.1.4 Stödområde 4: Miljö, klimat, naturresurser och biologisk mångfald

Mål 4.1: Begränsad klimatpåverkan och ökad motståndskraft mot klimatförändringar

Utvecklingstrend

DRK är ett av världens mest sårbara länder för klimatförändringar. Extremväder och förändrade nederbördsmonster påverkar alltmer en jordbruksberoende befolkning med liten förmåga till anpassning. Avskogning, som är DRKs största bidrag till klimatförändringarna, ökar. Därutöver finns det indikationer att Kongobäckenet riskerar att förlora sin funktion som kolsänka över de kommande årtiondena.¹² En ny myndighet (ANSER) har instiftats för att öka privata investeringar inom förnyelsebara energisystem för rurala och peri-urbana miljöer, framförallt genom så kallade *off-grid*-system. Under COP26 utlovades utökad finansiering till DRK för att minska avskogningen och bevara regnskog, framförallt genom CAFI-fonden.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant. I slutet av 2021 inleddes två nya energiprogram, ett för eltillgång och ett för hållbar matlagning. PIREDD-projektet i Equateur fortsätter och syftar till att minska avskogningen. Klimatanpassning integreras alltmer i jordbruksinsatser men mer kan göras i hela portföljen. På grund av den stora sårbarheten, samt den globala betydelsen som DRK:s skog har, har Sida ambitionen att identifiera nya insatser rörande klimatpåverkan och klimatanpassning för att göra portföljen än mer relevant.

Mål 4.2: Hållbar förvaltning och hållbart nyttjande av naturresurser, inklusive biologisk mångfald

Utvecklingstrend

¹² "Asynchronous carbon sink saturation in African and Amazonian tropical forests" - Wannes Hubau, Simon L. Lewis (and others), Nature volume 579, p. 80–87 (2020)

Ökad avskogning, utfiskning, föroreningar och tjuvjakt minskar den biologiska mångfalden. Korruption, kompetensbrist hos myndigheter liksom en fortsatt kamp om, och utvinning av, naturresurser utan respekt för mänskliga rättigheter eller miljö fortgår trots ansträngningar till förändring. Osäkra landrättigheter fortsätter att bidra till bland annat konflikter, humanitära kriser och diskriminering av ursprungsbefolkningar och deras rätt till land. Vissa landreformer väntas dock beslutas av parlamentet under 2022.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen ännu inte är relevant. Portföljen innehåller ingen insats direkt riktat mot detta mål men PIREDD-programmet har komponenter av naturresurshantering. En beredningsprocess har inletts för en insats för utökad transparens inom värdekedjan för kobolt. Vidare arbete pågår för att ytterligare stärka aspekterna rörande biologisk mångfald i portföljen.

Mål 4.3: Ett hållbart och motståndskraftigt lantbruk med fokus på förbättrad livsmedelstrygghet och försörjning

Utvecklingstrend

Matosäkerhet, otillräcklig jordbruksproduktion och svårighet att nå marknaden kännetecknar nästan alla provinser. Skogsbruket är till stora delar illegalt eller legalt men ohållbart. Politiska blockeringar har skett mot försök att utvärdera legaliteten i de skogskoncessioner som utdelats och miljöministern avser att lyfta moratoriet mot nya koncessioner trots att kraven för detta ej är uppfyllt.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant. Portföljen innehåller förutom PIREDD-projektet även ett multisektorielt program med fokus på hållbart jordbruk som startades 2021 med *Catholic Relief Services (CRS)* som avtalspart. Ett flertal av portföljens insatser under andra stödområden har jordbrukskomponenter och arbete med att vidare integrera miljöperspektivet i hela portföljen påbörjades 2021.

4.2 Implikationer

Sveriges bistånd i DRK ökade under 2021 och fortsätter att öka under 2022, för att efter det ligga kvar på en högre nivå under hela strategiperioden. Operationaliseringen av strategin avslutades under våren 2021 och portföljen har börjat utformas därefter. Sida förutser inte ännu göra några större förändringar under resterande tid av strategiperioden, utan endast mindre justeringar utifrån kontextuella förändringar. En kommande stor händelse är 2023 års presidentval där ett ökat stöd till fria, öppna och rättvisa val och stark demokratisk delaktighet kan bli aktuellt.

Portföljen är relevant och komplementär i förhållande till det omfattande svenska humanitära biståndet i DRK genom att Sida integrerar ett resiliensperspektiv i portföljen och säkerställer att utvecklingsprojekt omhändertar grundorsakerna till de humanitära behoven. Sveriges decentraliserade och flexibla utvecklingssamarbete ska fortsatt anpassas för att skapa synergier även till fredsbyggande insatser.

Samordning med andra givare blir fortsatt viktigt för att säkerställa dessa synergier mellan humanitärt, utveckling och fredsbyggande där Sverige fortsatt kommer att driva givarsamordningen, såväl genom ordförandeskapet i *nexusgivargruppen* som i rollen som medordförande för gruppen *Good Humanitarian Donorship*.

Inom samordning kommer Sverige även fortsatt att engageras som ordförande för gruppen för givare från det civila samhället samt genom aktivt deltagande i samordningen mellan EU-medlemsstater. Ambassaden kommer att vidareutveckla arbetet med bredare relationer, till exempel genom att utnyttja ambassadens referensgrupp för företag och konsulter som är verksamma i DRK och den svenska plattformen för hållbara mineraler i DRK, vilka arbetar integrerat och involverar medarbetare inom både näringslivsfrämjandet och utvecklingssamarbetet.